

ingediend op **364** (2024-2025) – Nr. 1
2 juni 2025 (2024-2025)

Voorstel van decreet

van Jeremie Vaneeckhout, Eva Platteau, Bram Jaques,
Kim Buyst, Aimen Horch, Nadia Naji en Mieke Schauvliege

tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019
betreffende het jeugddelinquentierecht
en het decreet van 7 mei 2004
betreffende de rechtspositie van de minderjarigen
in de integrale jeugdhulp,
wat het visitatierecht in de gemeenschapsinstellingen
en de Vlaamse detentiecentra betreft

TOELICHTING

Vrijheidsberoving is immens ingrijpend. Dat geldt voor volwassenen, maar des te meer voor jongeren. Het is dan ook uiterst belangrijk dat wordt toegezien op de manier waarop jongeren binnen de muren van een instelling worden behandeld. Ze leven er vaak in een strakke institutionele structuur met een uitgesproken gezags- en machtskader. Die manier van samenleven vraagt een bijzondere rechtsbescherming.

Op dit moment waakt de Commissie van Toezicht voor Jeugdinstellingen, die in het Kinderrechtencommissariaat is ingebed, over de jongeren die onder meer in de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum verblijven. Samen met hun maandcommissarissen leveren ze schitterend werk.

Niettemin lijkt directe parlementaire controle een waardevolle aanvulling op hun werkzaamheden. Anders dan de Commissie van Toezicht kunnen volksvertegenwoordigers immers de ministers die de instellingen onder hun bevoegdheid hebben, rechtstreeks of via collega-volksvertegenwoordigers ter verantwoording roepen. Daarom willen de indieners van dit voorstel van decreet volksvertegenwoordigers visitatierecht geven in de instellingen waar minderjarigen van hun vrijheid worden beroofd. Een soortgelijke regeling bestaat al op federaal niveau en bij de Franse Gemeenschap.

De Basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden bouwt de garantie in dat volksvertegenwoordigers te allen tijde toegang hebben tot gevangenen, waar ze ter plekke kunnen toezien op het welzijn van de gedetineerden. Dat visitatierecht is complementair aan het toezicht van de onafhankelijke toezichthouders die in elke gevangenis worden aangewezen, onder de koepel van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen.

Ook bij de Franse Gemeenschap hebben alle leden van de parlementaire assemblees van België toegang tot instellingen met gesloten opvang voor minderjarigen.¹ Om organisatorische redenen moet de volksvertegenwoordiger de visitatie uiterlijk één dag van tevoren melden aan de directie. Dat biedt de directie de mogelijkheid om de volksvertegenwoordiger op een gepaste manier te ontvangen of te laten ontvangen. De visitatie kan uitgaan van de volksvertegenwoordiger, maar een resident kan een volksvertegenwoordiger ook uitnodigen om langs te komen in de instelling.

De minderjarigen die in de integrale jeugdhulp verblijven, genieten decretaal verankerde rechten.² Het visitatierecht van volksvertegenwoordigers is te allen tijde ondergeschikt aan de rechten van de residenten. De indieners van dit voorstel van decreet verwijzen daarbij expliciet naar het recht op respect voor de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van persoonsgegevens. Meer nog dan volwassen gedetineerden hebben jongeren het recht om na hun verblijf in de instelling met een schone lei aan hun volwassen leven te beginnen. Er wordt van de volksvertegenwoordigers dan ook verwacht dat ze na hun bezoek 'vergeten' wie de jongeren waren die ze hebben bezocht of gesproken, en ook de redenen waarom die jongeren in de instelling verbleven.

¹ Artikel 80 van het decreet van 14 maart 2019: décret relatif à la prise en charge en Centre communautaire des jeunes ayant fait l'objet d'un dessaisissement.

² Decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp.

De persoonlijke kamer waar de minderjarige verblijft, valt buiten het visitatierecht, tenzij de minderjarige daarvoor geïnformeerd toestemming geeft.

Jeremie VANEECKHOUT
Eva PLATTEAU
Bram JAQUES
Kim BUYST
Aimen HORCH
Nadia NAJI
Mieke SCHAUVLIEGE

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In hoofdstuk 4, afdeling 5, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht wordt voor artikel 40, dat artikel 40/1 wordt, een nieuw artikel 40 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 40. De leden van alle parlementaire assemblees van België hebben een visitatierecht in de gemeenschapsinstellingen en Vlaamse detentiecentra nadat ze blijk hebben gegeven van hun hoedanigheid van volksvertegenwoordiger. Die visitatie wordt uiterlijk 24 uur vooraf aan de directeur van de instelling of het centrum gemeld.

De volksvertegenwoordigers, vermeld in het eerste lid, worden begeleid door de directeur van de instelling of het centrum, of door een personeelslid dat de directeur heeft aangewezen.

Het visitatierecht van de volksvertegenwoordigers, vermeld in het eerste lid, is te allen tijde ondergeschikt aan de rechten van de residenten, vermeld in het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp.

De persoonlijke kamer, vermeld in artikel 12/7 van het voormelde decreet, waarin de minderjarige verblijft, valt niet onder het visitatierecht, tenzij de resident daar uitdrukkelijk en geïnformeerd mee instemt.”.

Art. 3. Aan artikel 14/1, §4, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp wordt een punt 9° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“9° een lid van een parlementaire assemblee van België.”.

Art. 4. Dit decreet treedt in werking op 1 oktober 2025.

Jeremie VANEECKHOUT
Eva PLATTEAU
Bram JAKES
Kim BUYST
Aimen HORCH
Nadia NAJI
Mieke SCHAUVLIEGE